

POESIA

Unitat i coherència interna

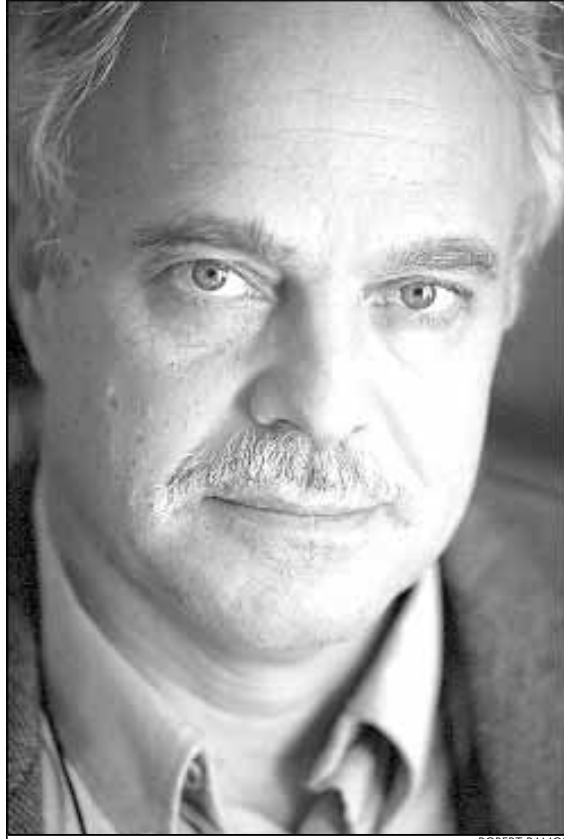
PAU JOAN HERNÀNDEZ

Francesc Parcerisas, *Natura morta amb nens*. Quaderns Crema. Barcelona, 2000.

Francesc Parcerisas, *L'edat d'or*. Quaderns Crema. Barcelona, 1983-2000.

Que una editorial publiqui llibres de poemes no és encara, sortosament, cap fet excepcional. En canvi, que, un cop editat, mostri alguna mena d'interès per vendre'l constitueix realment una cosa fora del comú. Per això, fa aixecar les celles amb sorpresa el fet que Quaderns Crema hagi aprofitat la publicació d'un nou llibre de poemes de Francesc Parcerisas, *Natura morta amb nens*, per reimprimir una obra anterior, *L'edat d'or*, que va veure la llum el 1983. I que ningú no em parli de l'interès intrínsec de l'autor: gruix literari i política editorial no acostumen a ser termes que tinguin cap relació.

La poesia de Francesc Parcerisas, els seus lectors ho saben bé, es mou seguint dos eixos temàtics principals: d'una banda, la reflexió que transcendeix els objectes quotidians i els petits fets de la vida de cada dia, i, de l'altra, la recreació poètica dels universos literaris d'autors coneguts personalment o, la majoria de les vegades, traduïts. Vida i literatura, al capdavant, si és que ambdues coses són dissociables.

ROBERT RAMOS

El poeta, traductor i crític Francesc Parcerisas

A *Natura morta amb nens*, a aquests dos temes s'hi incorpora amb especial força un tercer, el de la paternitat, que troba vincles i relacions amb vida i amb literatura, en la mesura que els fills, a més de ser part de la nostra vida de cada dia, són la prefiguració de tots els universos

possibles, de totes les portes encara obertes i de tots els camins que podran seguir quan nosaltres ja els hàgim seguit tots. Independentment dels temes, però, els poemes de *Natura morta amb nens* comparteixen amb l'obra anterior de Parcerisas el simple secret discursiu que és la clau de tots els seus poemes: posar sempre el lector en situació mitjançant un fet quotidià, una observació trivial fàcil de comprendre i de compartir, per tal de, un cop aconseguit aquest primer estadi de comunicació, començar a construir el poema.

Tanca el llibre, però, un poema que trenca aquesta estructura i sembla aventurar-se per noves vies formals. Es tracta de l'extens poema autobiogràfic *Els morts*, que va prenent ara la forma d'un poema narratiu, adés la d'un diàleg amb les veus del record, i que va passant, com qui passa un rosari, l'enfilall dels elements que alimenten vida i obra, esperit –en el sentit francès del terme– i univers personal de l'autor. El lector que conegui bé l'obra de Parcerisas trobarà sens dubte en aquest poema la xifra i la clau de la seva poètica, com una mena de guia de lectura –o prefe-

riblement de relectura– enormement interessant.

Probablement el secret de Parcerisas és la gran voluntat d'unitat i coherència interna que respira tota la seva obra, la qual no només no arriba a caure en el parany de dispersió que li paren els seus abundosos referents intertextuals –vinguts la majoria de la seva tasca com a traductor i crític–, sinó que aconsegueix que el parany treballi per a ella i l'ajudi a unificar i construir. I no cal dir que la reedició de *L'edat d'or*, un poemari que posava l'èmfasi en el món de les lectures i les traduccions de Parcerisas, és una ocasió excel·lent per a una lectura seguida de tots dos llibres que permeti al lector copsar aquesta voluntat constant d'anar més enllà del llibre o el moment concrets.

ETERNS, CONCRETES I ENORMES

Així, des de la consciència de tot allò que s'amaga rere les coses petites, com els anells del primer poema ("Com un hoste adquirit i complaent / amb qui no discutim, instal·lat per sempre / allà on no cal misteri: al lòbul jove, / al turmell adolescent, als dits dels morts"), i la consciència del pas del temps que ens revelen els fills petits ("¿Veuràs arbres i camins que no coneixo / i rialles encantades en l'amor i el goig del cos? / ¿I veuràs en la pedra i en l'ocell que perduren / un petit llambrec del record que jo tinc del teu futur?"), avançarem cap a la reflexió sobre aquells eterns temes, concrets i alhora enormes: el pas del temps, l'amor, la mort, la vida.

POESIA

Francesc Verdú, *La flaire dels codonys*. Pròleg d'Isabel-Clara Simó. Editorial 3i4. València, 2000.

Wisława Szymborska, premi Nobel el 1996, ens va deixar escrit a *Paisatge amb gra de sorra* que "no hi ha preguntes més urgents que les preguntes ingènues". Confesso que el primer acostament a aquest llibre va ser fet amb un pèl de suspicàcia: sols l'avalament d'Isabel-Clara Simó em serví de primer guiatge. És cert, perquè fins ara ningú, excepte els més pròxims a l'autor, és clar, tenia coneixement d'aquest bon poeta. No apareix ni al *Qui és qui* de la Institució de les Lletres Catalanes, ni a la web de la Universitat d'Alacant sobre literatura valenciana contemporània, ni al directori d'autors de l'AELC ni a cap antologia de pes. Llocs on, a partir d'ara, ha de figurar per mèrits propis. I, a més, tampoc ve avalat per cap premi, cosa encara més estranya però ben significativa. I més quan la política actual per a editar llibres de poemes sempre està sotmesa a esculls ben sovint difícils de superar.

Vet ací, però, un bon llibre de poemes: transparent, amb ofici i tremendament sincer, malgrat el que expressa fa ben poc la veu d'algun crític especialitzat sobre l'anomenada *sinceritat* en la literatura. Un llibre fragant com la vida que traspua, aspre com els codonys i dens i gustós com la confitura resultant. Un llibre que respon a les pre-

Sobre la densa fragància de la vida

MANUEL GARCIA GRAU

gües més urgents i urgents de l'existència: des del clàssic *ubi sunt*, passant pel no més antic *carpe diem* i el *beatus ille* fins a arribar al concepte existencialista del *dubito, doncs existesc*. Perquè, tal com se'ns diu ben encertadament al pròleg, aquest llibre de poemes de Francesc Verdú "és un llibre dur: la paraula despietada de l'aventura humana paorosa solitària i derrotada d'antuvi. Els poemes de Verdú no tenen concessions, ni mostren esquerdes...". Aquesta afirmació tan rotunda té, efectivament, el seu solatge de veracitat.

POEMARI DIVIDIT EN CINQ PARTS

Dividit en cinc parts Verdú ens va explicant ben directament, d'una manera clara, obertament sincera i sense embuts, amb una poesia despullada de retoricisme, el món passat i present del seu esdevenir existencial. I ve a palesar una tendència en la poesia valenciana més actual: la llunyania del que Joan Fuster anomena el "paisatgisme sentimental" respecte a la major part de la

producció poètica valenciana de postguerra i l'assoliment d'unes quotes de qualitat i de dignitat poètiques ben remarcables i a tenir molt en compte, malgrat algunes antologies principatines que, tot i l'excel·lent nivell poètic, deroguen els poetes valencians a un rang d'oblits o menyspreus del qual no són gens mereixedors. A la primera part, ja ens traspua, amb trets acostats al trajecte homèric, platònic o kavafisià de la recerca del que es desconeix, ja al primer poema titulat *Cercar allò que desconeixem*, aquest combat cos a cos entre el desencís i el nihilisme del poeta i el lector.

A la segona part, el desencís es fa més profund i més radical, aproximant-se a aquells versos rotunds de Salvatore Quasimodo que deien "sóc un home sol, un sol infern". A la tercera part s'hi produeix el punt d'inflexió del llibre. Ací, Verdú constata que cal fugir de la queixa baldera i desesperada, que cal, si més no, despertar davant dels embats de la vida i acarar-s'hi tot defugint la

por o l'autosatisfacció més paralitzants. La quarta part ens mostra un jo poètic un pèl més altiu, amb un esguard ben humà i amb un registre lingüístic que continua sent planer, tot indicant l'esperança i la bellesa com a antidots contra les mixtures d'una falsa modernitat que ens vol, ben sovint, lluny del més profund de nosaltres mateixos. La darrera part, que dona títol al llibre, té, en canvi, una mirada més epicúria, més contemplativa, i s'endinsa en la bellesa que l'envolta com a mecanisme de recerca de la realitat, una realitat que ara es veu com un *locus amoenus* i on vol continuar cercant, en una mena d'estructura circular del llibre.

LA DOLÇOR QUE NEIX DE L'ASPROR

El codonyer és conreat en jardineria per l'aparença brillant de les seues flors, molt primerenques. El seu fruit, ben aspre, sols es pot menjar en forma de confitura sòlida. Talment com aquest primer llibre d'aquest nou poeta de quaranta anys, tal com ens diu en un dels primers versos: un llibre nascut de l'aspror de la vida però convertit en una densa confitura per als sentits. N'esperem ben prompte un nou lliurament, tot invitant-lo a la profunditat de l'ofici i a la recerca, que ja es veu palesa en aquest poemari, de la transparència més sincera "dels propis plec de la consciència". I en aquests temps farcits d'un neonoucentisme bigarrat, *políticament correcte* i sense esma ni rauxa això és, de veres, prou d'agrair.